

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Jaroslava Hubáčka a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **J. B.**, zastoupen JUDr. Pavlem Hálou, advokátem se sídlem Martina Kříže 8, Brno, proti žalovanému: **Krajský úřad Jihomoravského kraje**, se sídlem Žerotínovo nám. 3/5, Brno, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 29. 1. 2010, č. j. 57 Ca 80/2009 – 41,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 29. 1. 2010, č. j. 57 Ca 80/2009 – 41, byla zamítnuta žaloba podaná žalobcem (dále jen „stěžovatel“) proti rozhodnutí Krajského úřadu Jihomoravského kraje (dále jen „krajský úřad“) ze dne 2. 6. 2009, č. j. JMK 53980/2009, sp. zn. S-JMK 53980/2009/OD/Ko, jímž bylo zamítnuto odvolání a potvrzeno rozhodnutí Magistrátu města Brna, odboru dopravněsprávních činností (dále jen „magistrát“) ze dne 18. 2. 2009, č. j. ODSČ-72126/08, kterým byl stěžovatel uznán vinným, že svým jednáním porušil ust. § 5 odst. 1 písm. g) zákona č. 361/2000 Sb. o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o silničním provozu“), § 16 odst. 3 zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, neboť se na výzvu policisty odmítl podrobit zákonem stanovenému vyšetření, čímž se dopustil přestupku podle ust. § 22 odst. 1 písm. d) zákona č. 200/1990 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o přestupcích“). V odůvodnění rozsudku krajský soud k žalobní námitce, že se ústní jednání řízení o přestupku konalo v nepřítomnosti stěžovatele a jeho

zmocněnce, uvedl, že podle ust. § 74 odst. 1 zákona o přestupcích lze v nepřítomnosti obviněného z přestupku věc projednat jen tehdy, jestliže odmítne, ač byl řádně předvolán, se dostavit k projednání nebo se nedostaví bez náležité omluvy nebo důležitého důvodu. Na základě tohoto ustanovení je zřejmé, že osobou, jejíž účast je u ústního jednání vyžadována, je přímo obviněný z přestupku. Ze zákona tudíž není vyloučeno konat jednání, pokud se nedostaví pouze zmocněnec. V dané věci se stěžovatel k ústnímu jednání dostavil, předložil písemné vyjádření k věci a poté odešel. Jeho zástupce se nedostavil k ústnímu projednání přestupku po předchozí omluvě, přičemž nijak nekonkretizoval důvod své neúčasti. Krajský soud se neztotožnil s názorem stěžovatele, že pokud správní orgán neakceptuje bezdůvodnou, tedy v tomto případě ničím neodůvodněnou, omluvu z jednání, jedná se o nezákonný postup. Tato omluva nebyla zcela jistě omluvou náležitou, o čemž byl stěžovatel řádně poučen v předvolání k jednání. Magistrát tak postupoval v souladu se zákonem. Krajský soud proto shledal tuto žalobní námitku nedůvodnou. K námitce, že řízení před správním orgánem bylo vedeno v českém jazyce, kterému stěžovatel nerozumí a k námitce, že se nemohl seznámit s obviněním a s podklady pro rozhodnutí ve svém mateřském jazyce, krajský soud poukázal na to, že stěžovatel nikdy neuvedl, jaký je jeho mateřský jazyk. Krajský soud neakceptoval jako důvodné jeho tvrzení, že správní orgány měly předpokládat, poté co bylo zjištěno, že má kanadské státní občanství, že jeho mateřským jazykem je angličtina, protože stejně tak mohla být jeho mateřským jazykem francouzština. Navíc stěžovatel v průběhu kontroly policejní hlídkou mluvil česky, což také policisté uvedli do protokolu. Z audiovizuálního záznamu měl krajský soud za prokázané, že stěžovatel nenamítal, že česky nerozumí. Podle ust. § 16 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“) se v řízení jedná a písemnosti se vyhotovují v českém jazyce. Každý, kdo prohlásí, že neovládá jazyk jímž se vede jednání, má právo na tlumočníka zapsaného v seznamu tlumočníků, kterého si obstará na vlastní náklady (§16 odst. 3 správního řádu). Z citovaného ustanovení vyplývá, že účastník řízení, který prohlásí, že neovládá jednací jazyk, má právo, ve vztahu k jednání na tlumočníka. Neznamená to však, že má právo na písemný styk v jazyce, jemuž rozumí. Stěžovatel měl na základě svého prohlášení právo na tlumočníka při ústním styku se soudem, ale neměl právo na to, aby mu byly písemnosti poskytovány v jiném než jednacím jazyce. Vzhledem k tomu, že po předložení písemného prohlášení opustil jednací místnost, nemohlo dojít k jeho porušení práva na tlumočníka. Krajský soud proto i tuto námitku shledal nedůvodnou. Stěžovatel dále namítal, že nebyl zjištěn skutkový stav, když nebyly vyslechnuti jím navržení svědkové a správní orgán tak rozhodl jen na základě podkladů obstaraných před zahájením správního řízení. K této námitce krajský soud uvedl, že správní orgán není návrhy účastníků vázán, vždy však provede důkazy, které jsou potřebné ke zjištění stavu věci. V tomto případě správní orgán I. stupně provedl dokazování listinami obsaženými ve spise a audiovizuálním záznamem, z nichž lze zjistit stav věci bez důvodných pochybností. Správní orgán proto neměl důvod předvolat policisty k výslechu, neboť stěžovatel neuplatnil žádné tvrzení, které by mělo být výslechem svědků prokázáno. Krajský soud proto ani tuto žalobní námitku neshledal důvodnou. Podle krajského soudu tak bylo řízení vedeno v souladu s právními předpisy a netrpí žádnou vadou, která by sama o sobě způsobila jeho nezákonnost.

Proti tomuto rozsudku podal stěžovatel v zákonné lhůtě kasační stížnost, v níž namítal, že napadené správní rozhodnutí bylo vydáno po řízení, které odporovalo právním předpisům, kdy správní orgány rozhodly bez jednání, bez přítomnosti stěžovatele i jeho

zástupce, jež se z jednání řádně omluvil. Dále namítal, že řízení bylo vedeno v českém jazyce, ačkoliv je cizinec a prohlásil, že jednací jazyk neovládá. Tímto měly správní orgány porušit zásadu ústnosti řízení a právo vyjadřovat se v jazyce, kterému rozumí. V konečném důsledku byl stěžovatel zkrácen na právu na osobní účast při jednání a na právu na obhajobu. Navíc správní orgány rozhodovaly jen na základě podkladů obstaraných před započetím řízení, nerespektovaly, že podklady opatřené policisty odmítl stěžovatel podepsat, protože v nich bylo uvedeno to, s čím nesouhlasil a tyto nejasnosti nebyly během řízení odstraněny. Napadené rozhodnutí trpí celou řadou procesních pochybení, které znamenají porušení zákona a nedodržení nejzákladnějších principů zajištěných právními předpisy nejvyšší právní síly. Podle stěžovatele došlo při rozhodování před magistrátem a krajským úřadem k porušení čl. 6 Mezinárodní dohody o ochraně základních lidských práv a svobod (dále je „dohoda“), když správní orgány v rozporu s tímto právním předpisem nezajistily alespoň minimální standardy řízení v otázce obhajoby a práva účastníka „trestního řízení“ vyjadřovat se v řízení v mateřském jazyce a seznámit se s podklady k vydání rozhodnutí v jazyce kterému rozumí. Ve smyslu nálezu Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 788/02 se za trestní stíhání považuje nejen standardní trestní řízení podle trestního řádu a trestního zákona, nýbrž i celé řízení o přestupcích, na které tudíž v plném rozsahu doléhá čl. 6 dohody. Krajský soud v řízení o žalobě nevzal v úvahu prostý a nezpochybnitelný fakt, že stěžovatel prohlásil, že neovládá dobře český jazyk a že žádal, aby řízení bylo vedeno takovým způsobem, aby se jej mohl aktivně zúčastnit a vyjadřovat se ve svém mateřském jazyce. Místo toho krajský soud bez právních důvodů posuzoval, zda českému jazyku rozumí dostatečně, popřípadě posuzoval a konstatoval, že správním orgánům nekonkretizoval mateřský jazyk. Pokud byly správní orgány v nejistotě ohledně toho, jaký je mateřský jazyk stěžovatele, což sám považoval za naprosto jasné, měly postupovat v duchu ust. § 2 odst. 1, § 4 odst. 1 až 4, § 16 odst. 3, 4 správního řádu. Měly tedy stěžovatele, nebo jeho zástupce, vyzvat, aby upřesnil, který jazyk je jeho mateřským. Správní orgány však nic z toho neučinily, nýbrž nadále pokračovaly v řízení bez ohledu na stěžovatelovy postoje. Z těchto důvodů stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek krajského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Krajský úřad ve vyjádření ke kasační stížnosti poukázal na to, co uvedl k této otázce v odůvodnění svého rozhodnutí a ve vyjádření ze dne 23. 11. 2009 k žalobě a rovněž na to, co uvedl krajský soud v odůvodnění svého rozsudku. Mimo to dokládá na podporu závěru, že stěžovatel vládne českým jazykem, kopie jeho podání učiněná v řízení vedeném u Magistrátu města Brna pod č. j. ODSČ-290/07 a 149/B-07, všechna v češtině, z nichž lze vyvodit, že český jazyk ovládá. K obecným poukazům stěžovatele na rozhodování „jen na základě podkladů obstaraných před započetím řízení“ a na neodstranění nejasností během řízení, krajský úřad odkázal na podrobné odůvodnění svého rozhodnutí (zejm. str. 11 - 13) a vyjádření k žalobě (zejména bod III) a také na odůvodnění napadeného rozsudku krajského soudu. K tomu ještě dodal, že skutkové závěry, na nichž stojí odpovědnost stěžovatele za přestupek, se nezakládají jen na tvrzení policistů, obstaraných před zahájením řízení o přestupku, ale především na videozáznamu, jež je zásadním důkazním prostředkem, který, stejně jako jiné důkazní prostředky spočívající v zaznamenání nějaké skutečnosti pomocí technických prostředků (fotografie apod.), je vždy pořízen aktuálně, tj. před zahájením řízení, což jej jako důkazní prostředek nijak nediskvalifikuje. Důležité je, aby ke skutečnostem z něho vyplývajícím a jím dokazovaným se mohl účastník řízení vyjádřit, což bylo splněno, když stěžovatel měl možnost účastnit se ústního jednání. Že tak

neučinil, je jen na něm. V podkladech pro správní rozhodnutí pak žádné relevantní nevyřešené rozpory nebyly. Proto tvrzení stěžovatele v kasační stížnosti nejsou důvodná a podle názoru krajského úřadu je na místě, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ust. § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti, a přitom sám neshledal vady uvedené v odstavci 3, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Ke stížní námitce, že napadené správní rozhodnutí bylo vydáno po řízení, které odporovalo právním předpisům, neboť správní orgány rozhodly bez jednání, bez přítomnosti stěžovatele i jeho řádně omluveného zástupce, Nejvyšší správní soud poukazuje na ust. § 74 odst. 1 zákona o přestupcích, které stanoví, že v nepřítomnosti obviněného z přestupku lze věc projednat jen tehdy, jestliže odmítne, ač byl řádně předvolán, se k projednání dostavit nebo se nedostaví bez náležité omluvy nebo důležitého důvodu. Podle tohoto ustanovení je vyžadována přítomnost u jednání pouze obviněného z přestupku, tj. účastníka řízení, zatímco neúčast jeho zástupce nebrání konání ústního jednání. Tím, že se stěžovatel k ústnímu jednání před správním orgánem I. stupně dne 17. 2. 2009 dostavil, předložil písemné vyjádření k věci v českém jazyce a poté z jednací místnosti odešel, aniž by uvedl důvod, proč nechce nebo nemůže být dále přítomen u jednání, nemohl být konáním jednání bez jeho účasti krácen na svém právu na obhajobu. Po odchodu stěžovatele pak pokračovalo jednání v jeho nepřítomnosti, proto je stížní námitka, že rozhodnutí bylo vydáno po řízení, které odporovalo právním předpisům, nedůvodná.

Dále stěžovatel namítal, že řízení bylo vedeno v českém jazyce, ačkoliv v písemném vyjádření předloženém u ústního jednání uvedl, že je cizinec a tento jazyk neovládá, čímž měla být porušena zásada ústnosti řízení a právo vyjadřovat se v jazyce, kterému rozumí. Právní úprava jednacího jazyka ve správním řízení je obsažena v ust. § 16 správního řádu, která vychází z čl. 6 odst. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) a z čl. 37 odst. 4 Listiny základních práv a svobod. Podle odst. 1 citovaného ustanovení se v řízení jedná a písemnosti se vyhotovují v českém jazyce. Podle odst. 3 citovaného ustanovení má každý, kdo prohlásí, že neovládá jazyk, jímž se vede jednání, právo na tlumočníka zapsaného v seznamu tlumočníků, kterého si obstará na své náklady. Podle této právní úpravy má účastník, který neovládá český jazyk, právo na tlumočníka, ale pouze u ústního jednání, a to za předpokladu, že učiní prohlášení, že jednací jazyk neovládá. Pokud by tedy bylo pravdivé tvrzení stěžovatele uvedené v jeho písemném vyjádření předloženém magistrátu u ústního jednání, že „Neovládám český jazyk natolik, abych rozuměl běžné komunikaci, natož pak právním otázkám ...“, nic mu nebránilo v tom, aby si obstaral na své náklady tlumočníka. Toto jeho tvrzení je totiž v rozporu s faktickým stavem, když prokazatelně komunikoval v českém jazyce při zadržení policisty, což vyplývá z obsahu úředního záznamu ze dne 5. 11. 2008, č. j. MRBM-51751/PŘ-2008-07. Navíc sám stěžovatel své tvrzení o neschopnosti komunikovat v českém jazyce popírá tím, když v kasační stížnosti uvedl, že „podklady opatřené policisty jsem odmítl podepsat, protože v nich bylo uvedeno to, s čím jsem

nesouhlasil“. Nelze tedy důvodně vytýkat magistrátu, že zkrátil stěžovatele na právu na tlumočníka při ústním projednání přestupku.

Argumentuje-li stěžovatel v kasační stížnosti nálezem Ústavního soudu ze dne 11. 3. 2004, sp. zn. II. ÚS 788/02, v němž je uvedeno, že za trestní stíhání se považuje i řízení o přestupcích, na které dolehá čl. 6 dohody, je tato námitka zcela bezpředmětná, protože na daný případ nedopadá. V citovaném nálezu se totiž Ústavní soud zabýval tím, zda byl stěžovatel k ústnímu jednání řádně předvolán, přičemž dospěl k závěru, že nikoliv, a proto bylo řízení o přestupku před správním orgánem I. stupně stiženo podstatnou vadou, neboť nebyly splněny podmínky pro projednání přestupku v nepřítomnosti stěžovatele. V případě stěžovatele však nebyly o jeho řádném předvolání k ústnímu jednání ve věci přestupku sebemenší pochybnosti, zejména když se k němu stěžovatel osobně dostavil. Nemohlo tak dojít k porušení jeho práv garantovaných Úmluvou (čl. 6), ani k porušení jeho nároku na „minimální standardy“ řízení v otázce obhajoby a práva účastníka trestního řízení ve smyslu citovaného nálezu Ústavního soudu.

K námitce stěžovatele, že krajský soud posuzoval bez právních důvodů, zda českému jazyku rozumí či nikoliv, Nejvyšší správní soud uvádí, že se touto otázkou musel krajský soud zabývat, protože potřeba tlumočníka a s tím související otázka jazykové vybavenosti stěžovatele byla obsahem žalobních bodů. Tvrdí-li stěžovatel, že pokud správním orgánům nebylo zřejmé, jaký jazyk je jeho mateřským, měly postupovat ve smyslu ust. § 2 odst. 1 až 4, § 16 odst. 3, 4 správního řádu, Nejvyšší správní soud neshledává, shodně jako krajský soud, že by se správní orgány dopustily pochybení ve smyslu ust. § 2 odst. 1 až 4 správního řádu z důvodů již výše uvedených a současně zdůrazňuje, že z ust. § 16 odst. 3 správního řádu nevyplývá správnímu orgánu žádná povinnost a aplikace ust. § 16 odst. 4 správního řádu, které se vztahuje na práva národnostních menšin, vůbec nepřicházela v úvahu, když stěžovatel nikdy ani netvrdil, že patří k „národnostní menšině, která tradičně a dlouhodobě žije na území České republiky.“ Z tohoto důvodu Nejvyšší správní soud považuje i tuto námitku za nedůvodnou.

Namítal-li stěžovatel v kasační stížnosti, že správní orgány rozhodovaly jen na základě podkladů obstaraných před započetím řízení, nerespektovaly, že podklady opatřené policisty odmítl stěžovatel podepsat, protože v nich bylo uvedeno to, s čím nesouhlasil a tyto nejasnosti neodstranily ani během řízení, je toto jeho tvrzení natolik obecné a neurčité, že není zřejmé, v čem v tomto směru spočívá nezákonnost napadeného rozsudku.

Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou, a proto ji podle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. ji zamítl bez jednání postupem podle ust. § 109 odst. 1 s. ř. s., podle kterého o kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud zpravidla bez jednání.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ust. § 60 odst. 1 věta první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Nejvyšší správní soud žádnému z účastníků

náhradu nákladů nepřiznal, protože stěžovatel v řízení úspěch neměl a krajskému úřadu žádné náklady s tímto řízením nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 6. srpna 2010

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně
senátu